

ARJEPLOG KOMMUN

Laisvall

Skydd för vattentäkt

Skyddsföreskrifter och allmänna upplysningar

SKYDDSFÖRESKRIFTER FÖR LAISVALLS GRUNDVATTENTÄKT

Allmänt

§1 ALLMÄNT

Syftet med föreliggande skyddsföreskrifter är att motverka risken för förorening av vattnet i Laisvalls vattentäkt. Vatten är ett livsmedel och en av de viktigaste komponenterna för att uppnå en god livskvalitet. Det är därför viktigt att skydda vattnet mot föroreningar och annan negativ påverkan, både för dagens förbrukning och för framtiden.

Dispens från föreskrifterna får meddelas av kommunen om det finns särskilda skäl.

Utöver dessa skyddsföreskrifter gäller övrig lagstiftning. Delar av denna beskrivs i kapitlet ”Övriga upplysningar”.

Definitioner

§2 DEFINITIONER

I föreliggande föreskrifter definieras *hantering* som en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Begreppet *bostadsfastighet* inkluderar villatomter samt liknande ytor runt bostadshus på jordbruksfastighet.

I begreppet *djurhållning* inkluderas

1. nötkreatur, häst, get, får eller svin, ren,
2. pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur

Med *avloppsvatten* avses:

1. spillvatten eller annan flytande orenlighet,
2. vatten som använts som kylning, eller
3. vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats

Markavvattning innefattar utdikning av mark, men även invallningar och andra åtgärder som syftar till att varaktigt öka markens lämplighet för något ändamål. Skyddsdikning i syfte att hindra att grundvatten stiger i samband med avverkning räknas inte som markavvattning.

Kemiska bekämpningsmedel definieras som en kemisk produkt som är avsedd för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, orsakar

skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Det omfattar växtskyddsmedel som används i huvudsak för att skydda växter och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. Begreppet inkluderar således även träskyddsmedel.

Sekundärt skydd är en anläggning som säkerställer att vätskan kan uppfångas från en läckande cistern.

Medgivande innebär att den som ska vidta en åtgärd eller bedriva en verksamhet tar kontakt med myndigheten som ska lämna medgivande, varefter myndigheten lämnar besked om vilket underlagsmaterial som ska lämnas in för att bedömning ska kunna göras. Därefter lämnas medgivande alternativt avslås ansökan. Medgivandet kan förenas med villkor, som i förekommande fall lämnas skriftligt till den sökande.

Kommunens nämnd för miljöfrågor innebär den kommunala nämnd som har tillsynsansvar enligt miljöbalken (under år 2005 Miljö-, bygg och räddningsnämnden).

Vattentäktsson

§2 VATTENTÄKTSZON

Inom vattentäktssonen får endast vattentäktverksamhet bedrivas. Brunnar ska vara låsta.

Primär och sekundär skyddsson

§3 HANTERING AV PETROLEUMPRODUKTER

Primär skyddsson:

Förvaringstankar, stationära förbränningsmotorer etcetera får inte förekomma om de inte är utrustade eller placerade så att den lagrade volymen vid läckage säkert kan förhindras att tränga ned i marken. Petroleumprodukter får inte hanteras på sådant sätt att det finns risk för förorening av ytvatten genom till exempel spill.

§4 HANTERING AV KEMIKALIER OCH BEKÄMPNINGSMEDEL

Primär och sekundär skyddsson:

Hantering av kemiska bekämpningsmedel får inte förekomma. Punktsanering av ohyra och skadedjur i anslutning till byggnader är undantaget från förbudet. Hantering av kemikalier ska så långt som möjligt undvikas. Vid hantering av större mängder än vad som normalt förekommer inom ett hushåll ska medgivande sökas hos kommunens nämnd för miljöfrågor.

Medgivande medges inte om kemikalierna inte förvaras på lämpligt sätt, det vill säga förpackningarna ska vara märkta och anpassade efter förvarad kemikalie. Eventuella läckage ska samlas upp. I samband med att tillstånd för hantering av kemikalier beviljas ska rutiner fastställas för hur eventuellt spill ska hanteras.

§5 JORDBRUK, TRÄDGÅRDS- OCH BOSKAPSSKÖTSEL

Primär skyddszon:

Hantering av växtnäringsämnen eller upplag av gödsel får inte förekomma utan medgivande. Normal trädgårdsskötsel inom bostadsfastigheter får dock förekomma. Medgivande för gödselupplag får endast ges om upplaget utformas så att läckage till yt- och grundvatten undviks. Spridning av gödsel får inte ske på tjälad -, vattenmättad – eller översvämmad mark eller utanför växtsäsongen och ska i övrigt ske under största försiktighet, så att läckage av näringsämnen undviks.

Silos innehållande ensilage får inte förekomma om de inte är täta eller har ett utlopp till gödselbrunn eller annan tät behållare.

Utvidgning eller nyetablering av verksamhet med djurhållning får inte förekomma utan medgivande från kommunens nämnd för miljöfrågor.

§6 SKOGSBRUK OCH MARKAVVATTNING

Primär skyddszon:

För hantering av växtnäringsämnen måste medgivande sökas. Permanenta upplag av bark och timmer får inte förekomma. För tillfälliga verksamheter ska medgivande sökas hos kommunens nämnd för miljöfrågor.

Skogsvårdsåtgärder inklusive avverkning får inte förekomma utan medgivande från kommunens miljönämnd. Återplantering ska ske så snart som möjligt och får inte ske med plantmaterial som behandlats med kemiska bekämpningsmedel.

Sekundär skyddszon:

Hantering av växtnäringsämnen eller permanenta upplag av bark och timmer får inte förekomma utan medgivande från kommunens nämnd för miljöfrågor. Upplag av timmer från en avverkningssäsong får dock förekomma.

Återplantering får inte ske med plantmaterial som behandlats med kemiska bekämpningsmedel.

§7 AVLEDNING AV AVLOPPSVATTEN OCH DAGVATTEN SAMT HANTERING AV AVFALL

Primär zon:

Infiltrationsanläggningar och markbäddar för hushållspillvatten och dagvatten får inte förekomma. Avloppsvatten får inte släppas ut i vattenområden.

Deponering eller mellanlagring av avfall, förorenade massor eller snö från trafikerade ytor utanför skydds-zonen får inte förekomma.

Sekundär skyddszon:

Infiltrationsanläggningar för hushållsvatten får inte anläggas utan medgivande från kommunens nämnd för miljöfrågor. Befintliga anläggningar får ersättas under förutsättning att belastningen på grundvattenområdet inte ökar. Anläggningars funktion ska vara acceptabel enligt bedömning av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Deponering eller mellanlagring av avfall, förorenade massor eller snö från trafikerade ytor utanför skyddsområdet får inte förekomma.

§8 VÄGHÅLLNING

Primär skyddszon:

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt får inte ske. Kemisk halkbekämpning och kemisk dammbekämpning på vägar får inte förekomma utan medgivande från kommunens nämnd för miljöfrågor. Vägar som passerar över gränsen till skyddsområdet ska vara skyltade på lämpligt sätt.

Sekundär skyddszon:

Permanent upplag av asfalt, oljegrus eller vägsalt får inte förekomma. För tillfälliga upplag eller för tillverkning krävs medgivande av kommunens nämnd för miljöfrågor. Vägar som passerar över gränsen till skyddsområdet ska vara skyltade på lämpligt sätt.

§9 TÄKTVERKSAMHET

Primär och sekundär skyddszon:

Sand- och grustäkt eller annan täktverksamhet för kommersiellt bruk får inte förekomma. För husbehovstäkter måste medgivande sökas.

§10 UPPSTÄLLNING OCH SKÖTSEL AV ARBETSFORDON

Primär och sekundär skyddszon:

Uppställning och tankning av arbetsfordon med tillhörande utrustning vid tillfällig eller permanent verksamhet är förbjuden om åtgärder för att hindra eventuellt läckage att tränga ned till grundvattnet inte vidtas. Olje- och drivmedelscisterner utan sekundärt skydd är förbjudna.

§11 ENERGIANLÄGGNINGAR

Primär skyddszon:

Anläggningar för lagring och/eller utvinning av kyla eller värmeenergi i eller ur berg, mark och vatten får inte anläggas.

Sekundär skyddszon :

Anläggningar för lagring och/eller utvinning av kyla eller värmeenergi i eller ur berg, mark och vatten får inte anläggas utan medgivande av kommunens nämnd för miljöfrågor. Kemikalier som används i anläggningarna ska väljas efter bästa miljöval ur vattenskyddshänseende.

§12 ENSKILDA GRUNDVATTENTÄKTER

Primär och sekundär skyddszon:

Brunnar för enskilda grundvattentäkter får inte anläggas utan medgivande från kommunens nämnd för miljöfrågor.

§13 SCHAKTNINGS- OCH UNDERJORDSARBETEN

Primär och sekundär skyddszon:

Schaktning, t ex i samband med vägbyggen eller annat byggande, pålning, spontning eller andra underjordsarbeten inom mark- och vattenområden får inte ske utan medgivande från kommunens nämnd för miljöfrågor. Mindre grävningsarbeten inom bostadsfastigheter får dock utföras.

Underjordarbeten får inte ske så att det naturliga skyddet mot grundvattenförorening, i form av täckande och/eller tätande marklager, skadas.

§14 FRITIDSANLÄGGNINGAR OCH FRILUFTSLIV

Primär skyddszon:

Saltning och dammbekämpning med kemikalier på fotbollsplaner eller liknande anläggningar får inte förekomma. Tävlingar med motorfordon är förbjudna både inom land- och vattenområden.

§15 VATTENBRUK

Primär och sekundär skyddszon:

Fisk- eller skaldjurodling får inte etableras.

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Beredskap

Uppgifter angående vattenskyddsområdet samt en plan för sanering vid akut föroreningsrisk ska finnas hos Räddningstjänsten. Räddningstjänsten ska även ha uppgifter om kontaktpersoner inom kommunen.

Anmälan av olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening, ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten tel 112, Miljökontoret samt vattentäktens huvudman (Tekniska kontoret, Arjeplogs kommun).

Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning med mera regleras i 31 kap 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastighet. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den ”förlust” som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

Krav för tillstånd

Tillstånd för verksamheter inom skyddsområdet får endast medges i de fall syftet med skyddet inte motverkas.

Undantag från meddelade skyddsföreskrifter

Kommunens nämnd för miljöfrågor får enligt miljöbalkens 7 kap 22 § ge dispens från skyddsföreskrifterna till såväl befintlig som nytillkommande verksamhet, om särskilda skäl finns och det är förenligt med föreskrifternas syfte samt om det inte strider mot bestämmelser i miljöbalken eller annan lagstiftning.

Innan dispens, medgivande eller tillstånd medges ska samråd mellan kommunens nämnd för miljöfrågor och vattentäktens huvudman (tekniska kontoret) ske.

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap 8 § miljöbalken (1998:808).

Tillsyn

Kommunen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet enligt miljöbalken och förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken, eftersom skyddet i föreliggande fall är fastställt av kommunen.

Övrig lagstiftning

Tillstånd, medgivande och dispens enligt föreskrifterna i detta beslut fritar inte från prövning enligt annan lagstiftning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bl a vad som sägs i gällande författningar.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt vattenskyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Uppsättning av skyltar, stängsel

Om skyltar eller stängsel behöver sättas upp enligt dessa föreskrifter får annans mark tas i anspråk för detta. Om överenskommelse inte kan träffas på frivillig väg kan Länsstyrelsen ålägga en markägare att upplåta sin mark för ovan nämnda ändamål (enligt miljöbalken 7 kap 22§).

Information

Det är lämpligt att huvudmannen regelbundet informerar samtliga fastighetsägare och brukare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

Verksamhetsutövare, ägare och nyttjare av fastigheter inom skyddsområdet bör informera hyresgäster, anställda, entreprenörer, hantverkare, transportörer och andra som anlitas för arbeten på eller leveranser till anläggningar eller fastigheter inom skyddsområdet om innehållet i skyddsföreskrifterna.

Spridning av kemiska bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 1997:2 (14§) finns föreskrifter om användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Naturvårdsverkets Allmänna råd 97:3.

Bestämmelsen innebär att den som yrkesmässigt vill använda bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde måste ansöka om tillstånd för detta hos kommunens nämnd för miljöfrågor. Nämnden ska sedan utifrån erforderligt beslutsunderlag avgöra om tillståndet kan medges eller inte och om tillstånd ges också meddela under vilka förutsättningar detta gäller. Syftet med bestämmelsen är att kunna skydda

vattenförsörjningen såväl genom att förebygga föroreningar av vattentäkter som att vidta åtgärder vid förorenade täkter.

I miljöbalken (SFS 1998:808), kapitel 14, anges ytterligare regler angående spridning av bekämpningsmedel. Enligt 14 kap, 19 §, får inte kemiska eller biologiska bekämpningsmedel som är avsedda för att bekämpa lövsly spridas över skogsmark.

Hantering av brandfarliga vätskor och övriga kemikalier

Vattentäkter måste skyddas mot vätskor som kan fördärva dricksvattnet. Brandfarliga vätskor (t ex petroleumprodukter) är mycket besvärliga föroreningar i detta sammanhang. Det räcker t ex med en liter dieselolja för att göra en miljon liter vatten odrinkbart. Det medför dock ingen hälsorisk att dricka vattnet vid låga halter, även om det luktar och smakar illa. Oljeföroreningar kan bli kvar under mycket lång tid (flera år) i mark och grundvatten.

Naturvårdsverkets föreskrifter och om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24) gäller förvaring av dieselbrännolja eller eldningsolja med en flampunkt högre än 55 °C eller spilloljor i öppna cisterner i mark som rymmer mer än 1 m³ vätska, samt tillhörande rörledningar och slangledningar. Föreskrifterna gäller också markförlagda rörledningar och slangledningar som är anslutna till öppna cisterner ovan mark och avsedda för förvaring av brandfarliga vätskor enligt ovan samt spilloljor. Föreskrifterna angående krav på information till tillsynsmyndigheten och återkommande kontroll gäller även vid förvaring av dieselbrännolja eller eldningsolja i öppen cistern ovan mark, om cisternen rymmer mer än 1 m³ men högst 10 m³. Föreskrifterna innehåller också ytterligare krav om mer än 250 liter brandfarlig vätska hanteras inom vattenskyddsområde.

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24) ställs krav på att den som avser att installera en anordning som omfattas av föreskrifterna samt den som avser att hantera mer än 250 liter brandfarlig vätska inom vattenskyddsområde ska informera tillsynsmyndigheten om detta. Informationen ska göras i god tid innan installationen påbörjas eller hanteringen inleds. Det föreskrivs även att cisterner ska vara lätt åtkomliga för tillsyn. Det anges vilka krav som gäller för installations-, revisions- och återkommande kontroll av olika typer av cisterner. I föreskrifternas 10 kapitel anges särskilda krav som gäller inom vattenskyddsområden. Det innebär bl a att ytor, på vilka brandfarliga vätskor hanteras, ska utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas. Ett annat krav som ställs är att det vid påfyllningsrör till tank inom vattenskyddsområde ska vara uppsatt en informationsskylt om ”vattenskyddsområde”. Informationsskylten ska vara väl synlig, vara av varaktig beskaffenhet eller ha annan varaktig märkning. Ett förslag på utformning av skylt finns även i allmänna råden NFS 2000:4. Cistern eller lösa behållare för en sammanlagd volym som är större än 250 liter ska ha sekundärt skydd. Krav som ställs på det sekundära skyddet anges i föreskrifterna. Krav på sekundärt skydd gäller dock inte cistern som är belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt.

För hantering av kemikalier och/eller petroleumprodukter ska i övrigt iakttas vad som gäller enligt miljöbalken (1998:808) 14 kap angående kemiska produkter, lagen om brandfarliga och explosiva varor (1988:868), lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (1999:381) samt förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (1999:382).

Skogsbruk

Enligt Skogsvårdslagen (SFS 1979:429) och dess följdförfattning SKSFS 1993:2 gäller att ägare till skogsmark är skyldig att anmäla föryngringsavverkning som omfattar minst 0,5 ha till skogsvårdsstyrelsen. Anmälan ska göras minst sex veckor innan. Även skyddsdikning som inte är tillståndspliktig enligt miljöbalkens 11 kapitel samt kommersiella veduttag är tillståndspliktiga. I Skogsvårdslagen anges även övriga bestämmelser som gäller för skogsmark.

Transport av farligt gods

Länsstyrelsen har i särskilt beslut rekommenderat vissa vägar för transport av farligt gods i länet.

Om transporter av farligt gods sker ska det fordon som använts uppfylla Statens Räddningsverks krav enligt ADR/ADR-S.

Avloppsanläggningar

Avloppsanläggningar inom skyddsområdet måste ha en acceptabel funktion. En viktig faktor för att uppnå en tillfredsställande rening är att avståndet mellan högsta grundvattenyta och infiltrationsytan är tillräcklig. En tumregel är att avståndet inte får understiga 1 meter. Mer information om utformning av infiltrationsanläggningar finns i Naturvårdsverkets skrift Små avloppsanläggningar, hushållspillvatten från högst 5 hushåll (Naturvårdsverket fakta, oktober 2003).